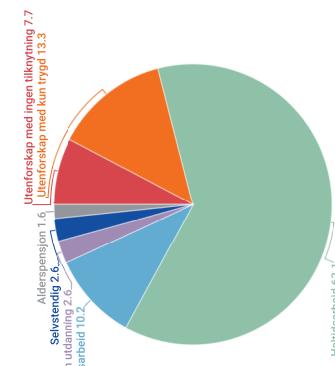

Arbeid, utdanning, trygd og
utenforskap i Norge

3,3 millioner personer i alderen 20-66 år bosatt i Norge per desember 2020. Deres deltagelse i arbeid og utdanning fordeler seg slik, i prosent:

Status for personer i arbeidsstyrken (20-66 år) ved utgangen av 2020. Totalt antall i utenforskap er 692 000 personer - 21 % av arbeidsstyrken. (Kilde: NAV)

«Jakten på arbeidskraften»

Dagens Perspektiv setter 'Jakten på arbeidskraften' på agendaen under årets Arbeids- og velferdskonferanse på Gardermoen i september.

Norske virksomheter skriver etter arbeids-
kraft. Santiagto har 700.000 mennesker
i arbeidslivet, alderen utelukkende til 49 år.
Arbeidslivet er etablert i et land med
større arbeidsmarkedsviernes jakt på
arbeidsmiljø og arbeidssøkers ønske om
et lønnsomt og godt jobb.

Hvordan skal vi få flere i jobb?

Mangfold i praksis

- NAV-direktør Hans Christian Holte:
• Døvelønn Benna, grunder og
døvelønnleder. Seema
ved Osloblet
- Jon Rosland, arbeidslivsforsker
Det er tema for Arbeids- og velferdskon-

- ari Østerud, Senter for Seniorpolitikk
Ruls Nordby Johansen,
Jemanningselskapet «Gammel nok»
sie Hermansen.
Slike på bygdeglass»

Arbeidspolitiske utfordringer

- Nestleder: Høyreleder av Stortingets arbeids- og sosialkomité: Henrik Asheim
  - Fraksjonsleder: Arbeiderpartiet
  - Gjennomført i Stortingsets arbeids- og sosialkomité: Tua Møllegård
  - Administrerende direktør: NHO Services og Handel: Anne Cecilie Kaltenborn

– for å ansette folk med «hull i CV-en».

- Katinka Læner Greve, administrerende direktør i Ferd Sosiale Entreprenører:
“Slik skaper Ferd nye muligheter.”
- Tom Tvedt fra Norsk forbund for utviklingshemmede og Lotte Tvedt fra Regjeringsadvokaten.

Arbeidsliv

A photograph of a man sleeping on a dark blue bench. He is wearing a dark jacket and has his head turned to the side. The background shows a brick building with large windows. The overall atmosphere is somber.

Av Knut Petter Rønne
kpr@dagensperspektiv.no

er, mens man i dag er i imindelighed klart best. På baggrund af virksomhedens svært har ESTIMAT mængden på arbejdskraftet været 70-750 personer. Dette er ca. 25% flere end på samme tid i for. Et 19.500 flere enn for coronapandemien i 2020.

derselske for 2022, ligger nå på rundt 11.500 personer. Det er 2 000 flere enn i fjor. Det er mange på de fleste typer fastgår - på tomter, snykkere, bekorngårdele, rorlegger og VVS-monitører.

Brygge- og anleggsetenget har også fått en betydelig utvidelse med økende råvarerent, blant annet som følge av krigen i Ukraina. Dersom man ikke holder seg på bryggen, kan det skape problemer i både bygg og anlegg og i industrien.

Behovet vil ikke avta

Den største *skikkingen* i mangelen på arbeidskraft finner man i midlertid innenrikt teknisk og salgs. Mangelne på publutt- og salgsmedarbeidere har fått opp i mer enn 4600 personer siden i fjor, og man ser ikke en estimert til 2050 personer, skriver NAV i sin rapport.

Behovet for arbeidskraft vil ikke avta

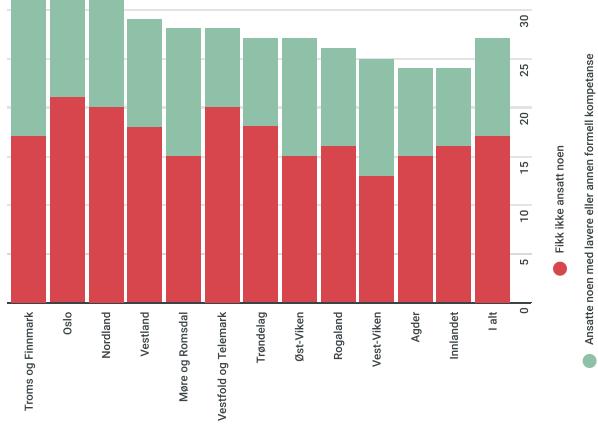
Behovet for arbeidskraft vil ikke avta gelen er nå estimert til 3750 personer, skriver NAV i sin rapport.

Ulf Andersen er statistikkjef i NAV.
Foto: NAV

Knallhard kamp om arbeidskraften

Virksomheter som ikke har lykkes i å rekruttere arbeidskraft eller har måtte ansett noen med annen eller lavere formell kompetanse enn de såkte etter, etter region/fylke. I prosent.

Kilde: NAV, Bedriftsundersøkelsen 2022

Ulf Andersen, skal lese i NAV. Av arbeidskraft som virksomheter som overtar netto sysselsettingen fra kommunene månedene er på 22 prosent. Det er et 7 prosentpoeng høyere enn i fjor, og det høyeste nivået siden 2008.

31 prosent av virksomhetene har planer om å øke bemanningen i løpet kommende året, mens 9 prosent forventer en nedgang i antall ansatte, 60 prosent trov bemanningsutsituasjonen vil holde seg på dagens nivå.

Utenforskapet

Det store og usikre dilemmaet i norsk arbeidsliv er at mensus bedrifter og offentlige staten nærmest krykker etter arbeidskraft, står 21 prosent av all dem som er arbeidsdistrakt i Norge utenfor arbeidslivet. Det utgjør en gruppe på nesten 700 000 mennesker, og er også et noskå særnorsk fenomen.

Høye OECD-høyset, andel av personer på varige og midlertidige helserelaterte ytelser og høyes sykkelraten blant landene i OECD. Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) består av 36 land, de aller fleste fra Vesten.

I Norge er det omkring 3,3 millioner personer i alderen 20–64 år, «atsi» såkalte yrkesaktiv, aktiv alder, 632 000 av dem – 21 prosent – er i det NAV-området som «utenforskap». Dervi si at de verken er i et registrert arbeidstilhold, i høyere utdanning, er selvstendig næringssdrivende eller er medtakere av alderspension eller NAV.

De forholder seg slik, per desember 2020:

- 440 000 står utenfor arbeidslivet og har høyere utdanning, men motiver til å rygge seg fra NAV-tillitsoppløft. Det tilsvarer 13,3 prosent av alle bosatt i Norge mellom 20 og 64 år, og er opp fra utgangen av 2019 da andelen var 12,6 prosent.
- 255 000 står utenfor arbeidslivet og har høyere utdanning, og mottar ingen trygdeleie fra NAV. Detto tilsvarer 7,7 prosent av alle mellom 20 og 64 år, og er nede fra utgangen av 2019 da andelen var 10 prosent.
- Utenskapet fra arbeidslivet har vært stabilt de siste fire årene.

Av de nesten 700 000 som ifølge statistikken er i såkalt langvarig utenforskap, er dominerer følgende grupper:

- Ung – som faller ut av skole- og arbeidsliv
- Innandøtre – yrkesskolealderen for en del innvandringer opp er lang lavere enn i befolkningen ellers. Dette gjelder særlig innvandrere som kommer som flyktninger eller på familienlegloforening
- Elte under 67 år – særlig de som har høyt lengre yrke som innebefatter stor silasle, som bolse, og sosial, responging og foretakingsmessig genkjennelse.
- Funkjons- og/eller utviklingshemmede – blant denne gruppen er det kun 37,5 prosent i en eller annen form for arbeid – 62,5 prosent står med andre ord utenfor arbeidslivet.

Verket kan også ikke engelsk. Det er den gruppen NAV jobber hardt med for at skal kunne komme i posisjon for en jobb. 3. De får ikke lov. Den siste gruppen er dem som ikke slipper til. De vil jobbe, men får ikke stansen. Her har arbeidsgivere og samfunnet ellers en jobb å tilby, men statistikkjef Andersen, Norsk arbeidsgivere legger lista veldig hoy når de skal ansette, ofte for hoy, mener han.

– Mange arbeidsgivere krever vitnemål fra videregående skole for å ta sette nøen til å jobbe i en butikk. Og selv om norske bedrifter skriller etter arbeidskraft, så finnes det 5000–6000 ungdommer som ikke fått lærerstilling, sier Ulf Andersen.

– Vi som samfunn må investere litt mer i dette. Ikke alle klarer å sy hundre present hele tiden, men vedligeholde mange klarer å jobbe noe. Men mye tyder på at vi ikke ikke er folk som kan ikke jobbe raskt som oss selv. Vi må sende lista litt, dersom vi skal få flere av dem som står unen i arbeidslivet.

Andersen trokken fram et eksempel fra den sakkate inkluderingsmidtenalet der målet er at blant annene flere medlemmer med nedstift funksjonsskadel familieligheten til å ha et arbeid.

– Det er viktig som man mange arbeidsgivere sidestiller funksjonsevne med arbeidsevne.

Men det trenger jo ikke være tilfellet, sier statistikkjef Ulf Andersen i NAV.